

● PO SPREJEMU ZAKLJUČNEGA RAČUNA V VELANI

Med iskanjem novih izdelkov in utiranjem novih poti do kupcev

Velike težave v gospodarstvu, značilne malodane za vse jugoslovansko gospodarstvo v preteklem letu, niso šle neopazno mimo moščanske Velane, ki je vrsto let sodila med najuspešnejše tekstilne delovne organizacije v naši republiki in še sploh v Jugoslaviji. Obratno. Sprememba zakona o celotnem prihodku in dohodku, sprejeti protinflacijski ukrepi in interventni zakoni so tudi največjo slovensko proizvajalko zaves privedli do slabših poslovnih rezultatov. To so dejstva, ki jih kaže tudi obračun lanskih naporov in prizadevanj, zajet v obravnavanem in sprejetem zaključnem računu, ki pa je hkrati tudi realna podlaga za načrtno delo v tem in v prihodnjih letih.

Najhujši problem, ki zadeva skorajda vse končne proizvajalce, je v lanskem letu nekajkrat oplazil tudi našo delovno organizacijo. Podražitev repromaterialov ob hkratnih zamrznitvah cen končnih izdelkov so ob nelojalni konkurenci proizvajalcev zaves iz južnih področij države povzročile zmanjšanje dohodkovne uspešnosti. Povečevanje izvoza v Zahodno Evropo, pri čemer smo plan presegli za tretjino, ni dalo pričakovanih ali željenih poslovnih učinkov, ker ni bilo spremljano z ustrežno tečajno politiko, ob korekturi deviznih tečajev pa so ti učinki razvojeneli zaradi ukinitve izvoznih stimulacij. Kljub vsemu pa nam zaključni račun za preteklo leto pokaže, da je bila Velana v letu 1987 vsak dan likvidna, da je lahko redno poravnala vse obveznosti in da je tako, za primer, v sicer letu plačala le nekaj manj kot 55 starih milijonov zamudnih obresti. Tudi do blokiranega žiro računa ni nikoli prišlo, niti do tožbe zaradi neplačanih obveznosti, pa tudi osebni dohodki so bili vedno izplačani v roku. Ekonomsko neodvisnost, finančno stabilnost in politiko pretežnega samofinanciranja, ki je v Velani prisotna že

Pol leta novo proizvodno halo mogočni kostanji nekako zakrivajo, ko pa odpade listje, se pokaže pročelje. Foto: J. P.

desetletja, smo ohranili tudi v letu 1987.

Ob pregledovanju poslovanja naše delovne organizacije v preteklem letu pa nam iz zaključnega računa izstopa delitev sredstev poslovnega sklada. Dejstvo, da smo v letu 87 dosegli manj sredstev poslovnega sklada, obvezno financiranje nerazvitih in sisov materialne proizvodnje pa se je povečalo, nas je pripeljalo v položaj, da nam za lastne investicijske potrebe iz delitve dohodka 87 ne ostane nič, manjkajočo razliko za pomoč drugim pa moramo

kriti iz sredstev akumulacije, ustvarjene v preteklih letih.

Prav je, da lanska sredstva za hitrejši razvoj nerazvitih republik in pokrajine Kosovo damo pod drobnogled. Za boljšo predstavbo naj povem, da je Velana v letu 1986 v ta sklad namenila toliko sredstev, kot je 3,2 neto osebnega dohodka vsakega delavca, lani pa že kar 15% vsega ustvarjenega

dohodka ali skorajda 5 neto mesečnih osebnih dohodkov vsakega zaposlenega. O zgrešenih naložbah in siceršnji nesmotrni porabi teh sredstev v tem sestavku ne bi govorili.

Če ne vemo, kam izginjajo sredstva za razvoj nerazvitih, pa je prav, da vam povemo nekaj o naših vlaganjih. Ob Šmartinski cesti je zrasla nova proizvodna hala (na sliki), v kateri zgornji etaži je nova konfekcija z precejšnjim številom novih šivalnih strojev, nekaj pa je tudi novih tkaljskih in pletilnih strojev. Obnovili in razširili smo industrijsko pro-

dajalno (na sliki: pogled v šivalnico industrijske prodajalne), ustanovili smo sodoben računalniški center, prenovili nekaj oddelkov (stara tkalnica, skladišče gotovih izdelkov, skladišče surovin), vse to pa z lastnimi sredstvi in še jih imamo za nadaljnje naložbe.

KAKO NAPREJ?

V Velani je danes zaposlenih okoli 450 delavcev (kot zanimivost naj povem, da je od tega le 37,4% moških). Prihodnost se ne kaže v povečevanju proizvodnje, pač pa v dvigu asortimana, v iskanju novih izdelkov, v iskanju izdelkov z višjo stopnjo obdelave. Produktivnost, kakovost, iskanje izdelkov, ki so zanimivi za še tako zahtevnega kupca. To je ena plat in dopolnilni programi kota osrednje področje strategije našega razvoja so že v fazi ustvarjanja. Druga, tudi pomembna plat, je pot do kupca. Uspoštevanje izredne prodajne uspehe ljubljanske industrijske prodajalne in tudi dobre iztržke v prodajalni Sarajevo, smo se odločili, da razširimo lastno prodajno mrežo. Tako smo na začetku tega meseca sklenili, da 'kupimo poslovne prostore v Skopju, razgovori o podpisu pogodbe pa tečejo tudi v Zagrebu, kjer bo bržkone še prej odprta naša nova industrijska prodajalna. To pa ni vse. Skupno z Odejo Škofja Loka, Idejo Kamnik, IBI Kranj, in ljubljansko Dekorativno bomo na Bledu odprli skupno prodajalno. Pa še to. Odpiranje vseh prodajal bo nekako realizirano ob koncu leta, ko bomo obeležili 40-letnico obstoja naše delovne organizacije, ki je bila ustanovljena 6. decembra 1948. Delo za vseh 450 delavcev, ustvarjalen razvoj, perspektiva so pravzaprav kar dobra podlaga za nova iskanja izdelkov in utiranje novih poti, to pa je bolj važno kot rojstni dan, ki pride in mine. In tega se v Velani dobro zavedamo.

Jože Praprotnik
urednik tn VELANA

● POMANJKANJE DENARJA ZA NOVE NALOŽBE ČUTIMO TUDI V GRADISU

Težave gradbeništva

Gospodarska kriza, ki nas pesti že vrsto let in ji tudi še ni videti konca, je dokaj močno prizadela tudi slovensko gradbeništvo. Pomanjkanje dela (pred desetimi leti smo za nove naložbe namenjali tudi do 40 odstotkov narodnega dohodka, sedaj pa manj kot 20 odstotkov), zaostrene ekonomske razmere, negotovost in neznana prihodnost gradbeništva, slab interes družbene skupnosti za dogajanja v tej panogi težave in slabosti znotraj gradbeništva in ne nazadnje nizki osebni dohodki, ki ogrožajo življenjski standard in socialno varnost gradbenih delavcev in se odražajo tudi skozi vse pogostejše stavke v gradbenih kolektivih, niso obšli niti Gradis, največje slovenske gradbene delovne organizacije, ki ima sedež v naši občini. Vse to je vplivalo na poslovanje Gradisa v lanskem letu.

Dosegli so planirani obseg del, zaostali pa so pri dohodku in še bolj pri akumulaciji, zato z rezultati niso v celoti zadovoljni. Dve temeljni organizaciji, kovinska obrata v Mariboru in v Ljubljani, sta poslovno leto zaključili z izgubo, katere večji del so pokrili v breme revalorizacijskih odhodkov, nepokritih pa je ostalo 414 milijonov dinarjev v tozdu Kovinski obrati Ljubljana.

Izgubo bodo pokrili s senacijskim programom, v katerem je predvidena možnost sodelovanja z Rikom. V Kovinskih obratih Gradisa bi naj izdelovali posamezne sklope, ali pa tudi kompletne izdelke za Rikov tozdo Komunalna oprema. Za takšno sode-

lovanje in s tem reševanje problemov v Kovinskih obratih Ljubljana, ki so edini zgubaš v naši občini, se zavzema tudi izvršni svet občinske skupščine.

Tri temeljne organizacije pa po zaključnem računu niso zagotovile minimalne akumulacije, s katero bi zagotovili minimalni obseg sredstev za izboljšanje in razširja-

nje materialne osnove dela. Zato morajo do konca aprila pripraviti ukrepe za odstranitev vzrokov za motnje v poslovanju.

Lani je znašal celotni prihodek Gradisa 187 milijard dinarjev, dohodek pa 44 milijard dinarjev. Večje je tudi število zaposlenih, lani je bilo v Gradisu zaposlenih 7129 delavcev, tako da je Gradis tudi po številu delavcev zopet največji gradbeni kolektiv v Sloveniji.

Zaskrbljujoča je angažiranost Gradisovih tozdrov v letošnjem letu. Planirali so celotni prihodek v višini 380 milijard dinarjev, vendar bo doseganje tega cilja izredno težavno, saj na trgu ni dovolj dela. Posamezni tozdi so angažirani različno – od kritičnih 9 odstotkov, do nekoliko bolj spodbudnih skoraj 50 odstotkov,

● Osebni dohodki gradbenih delavcev so med najnižjimi v Sloveniji, so na predzadnjem mestu med vsemi panogami in dejavnostmi. Po podatkih, s katerimi razpolaga Splošno združenje gradbeništva in industrije gradbenega materiala, so imeli lani najvišje osebne dohodke v dra-vograjsem Kogradu (269.161 din), na drugem mestu je Gorica iz Nove gorice, na tretjem mariborski Stavbar, četrti je Gradis (242.298 din),... enajsti je SCT (222.704 din), dvajseto Graspulje (212.044 din), trinajsti celjski Ingrad 206.541 din, itd.

vendar je v tem relativno ugodnem odstotku kar precej del, ki jih bodo opravili Gradisovi kooperanti in podizvajalci.

Vse to kaže, da so za letos napovedi precej slabe kot spodbudne. Še najbolj zaskrbnjujoče je to, da na mizah projektantov ni novih načrtov za objekte, kar pomeni, da jih tudi za gradbenike ne bo, in ne samo letos, temveč jih ne bo še nakaj let.

C. P.

O ustavnih spremembah v OZD

Razprave o osnutkih amandmajev k ustavi SFRJ so osrednja tema in srž pogovorov, strokovnih tehtanj ter preverjanj že terjanih rešitev za naše vsakdanje učinkovitejše delo in napredek tudi v naših delovnih organizacijah.

Prve predloge vsebinskih dopolnitev smo v občinskem svetu Zveze sindikatov prejeli že k poročilu in programu dela občinske organizacije ZS in jih obravnavali na letni seji ObS ZS kot izhodišča za nadaljnjo široko strokovno razpravo. Osnovne organizacije ZS so podale več konkretnih rešitev za dopolnjevanje vsebinske pristojnosti ZS. Nosilci funkcij v OO ZS se soočajo s široko zasnovanimi nalogami, ki jih opredeljuje temeljna ustavna načela in nikakršni konkretni pristojnosti. Rešitve eksistenčnih vprašanj tako niso odvisne od sindikata, DPO in samoupravnih organov, marveč od odločitev skupščin po hitrih postopkih in zaupnih informacij, kar še dodatno otežuje legalnost odgovornosti formalno odgovornih!

Te in še konkretnije zahteve po temeljiti poenostavitvi ustavne zasnove, ki zadeva združeno delo, sistem odločanja in skupščinski sistem so se odražale že v javni razpravi v lanskem letu k spremembam ZSD. Glede na dosežene parcialne rešitve o sprejetem ZSD, se zahteve in hkrati bojazen o nemoči strokovnih in praktičnih zahtev v tej javni razpravi še stopnjujejo. Nerazumljivost in skreganost z logičnimi sistemskimi postavkami v spremembah temeljnega pravnega akta naše države, na katere so vezane tudi sprejete mednarodne konvencije se pospešuje bojazen delavcev, da so ponujene rešitve daleč od zahtevne stvarnosti.

V dveh tematskih razpravah 16. in 17. marca v BTC Javnih skladiš-

čih in Julonu smo poskušali argumentirano in strokovno podprto strniti najnujnejša hotenja delavcev in strokovnjakov, ki jih naj bi moderna jugoslovanska ustava zajela v kratkih, jasnih in odgovornih izpeljanih temeljnih pravnih normah.

Obravnavali smo že na konferenci ZS ŽG Slovenije sprejete odločitve delavcev, ki zavračajo centralistično oblikovane rešitve za velike sisteme. Utemeljenih zahtev in zavrnitev bo do konca javne razprave v našem družbenem delu in v KS predvidoma še mnogo. To nam zagotavljajo tudi naši strokovni delavci, ki so v okviru strokovnih društev že sprejeli zelo kritična izhodišča, ob katerih bi se morali enkrat dokončno zamisliti in ukrepati tudi sestavljenci tako zahtevnih in odgovornih posegov, kot je spreminjanje ustave samoupravne in socialistično oblikovane države enakopravnih narodov in narodnosti.

Marija FEDRAN

● SINDIKATI V AKCIJI ● SINDIKATI V AKCIJI

Na podlagi pravilnika o podeljevanju srebrnega znaka zveze sindikatov Slovenije in skladno s sklepom predsedstva občinskega sveta ZS Ljubljana Moste-Polje

RAZGLAŠA

odbor za organizacijsko kadrovske zadeve občinskega sveta ZS Ljubljana Moste-Polje pogoje in rok za vlaganje predlogov za podelitev

SREBRNEGA ZNAKA ZVEZE SINDIKATOV SLOVENIJE IN PRIZNANJ OBČINSKEGA SVETA ZS V LETU 1988

Podeli se:

- do 20 znakov posameznim članom zveze sindikatov
- do 3 znake posameznim osnovnim organizacijam ZS
- do 10 priznanj občinskega sveta ZS posameznim članom ZS
- do 5 priznanj občinskega sveta ZS posameznim OO ZS

II.

Srebrni znak oz. priznanje se podeli članom zveze sindikatov:

a) za prizadevanje in uspešno opravljanje funkcij v OO ZS, pri čemer je poudarek na takšnem doseženem položaju organizacije, v katerem je viden tudi njegov vpliv zlasti na področju uresničevanja delovnih interesov in pri sprejemanju samoupravnih odločitev v delovni organizaciji;

b) za daljše in aktivno delovanje v zvezi sindikatov na področju občine, mesta in regije ter republike, če vidno izstopa njegova sposobnost za organizacijo in opravljanje javnih funkcij pri izvrševanju in organiziranju najširših nalog s področja dela ZS.

III.

Srebrni znak zveze sindikatov Slovenije oz. priznanje občinskega sveta ZS so podelili OO ZS:

a) za njeno daljše učinkovito delovanje in uresničevanje sindikalnih nalog znotraj in izven delovne organizacije, če je tako delo konkretno utemeljeno z doseženimi rezultati;

b) za večletno učinkovito delovanje pri uresničevanju sindikalnih nalog na področju interesov delavcev in za posebno uspešno izvedene naloge, ki imajo širši družbeni pomen v zvezi sindikatov v enotni fronti socialističnih sil.

IV.

Predlog za srebrni znak zveze sindikatov Slovenije ali priznanje za posameznega člana ZS lahko vložijo:

– vsaka OO ZS, konferenca OO ZS ali koordinacijski odbor sindikata v SOZD po tem, ko je bil o tem sprejet sklep na članskem sestanku ali IO OO ZS,

– občinski odbor sindikata dejavnosti ter občinski svet ZS oz. njegovo predsedstvo

VII.

Predloge za posamezne člane ZS in posamezne OO ZS pošljejo predlagatelji pisмено najkasneje do 15. aprila 1988 in sicer na naslov: Občinski svet ZS Ljubljana Moste-Polje, Proletarska 1/III p.p. 54, Odboru za organizacijsko kadrovske zadeve.

Predloge, ki bodo prispeli po tem roku, odbor ne bo upošteval!

Občinski svet ZS Lj. M. P.

● TEKMOVANJE KOVINARJEV

Vse organizacije združenega dela s področja kovinske predelovalne in elektroindustrije v naši občini smo v februarju pozvali, naj se prijavijo na razpis za delovno tekmovanje kovinarjev, ki bo organizirano za naslednje poklice: strugar, frezalec, orodjar, brusilec, strojni kovač, konstrukcijski ključavničar, livar, varilec RO, varilec MAG, varilec TIG, varilec plamenski, avtomehanik za dieselske motorje, avtomehanik za bencinske motorje, modelni mizar, obratni električar.

Ker do sedaj še nismo prejeli toliko prijav, da bi lahko izvedli kvalitetno tekmovanje, smo se odločili, da podaljšamo rok za prijavo.

Pravi naslov za prijavo je Občinski svet ZS Ljubljana Moste-Polje, Proletarska 1/III, p.p. 54, skrajni rok pa 31. marec 1988.

RAZPIS NAGRAD IN PRIZNANJ V LETU 1988 ZA DOSEŽKE PRI RAZVIJANJU IN KREPITVI SAMOUPRAVLJANJA

Mestni svet Zveze sindikatov Ljubljana podeljuje v letu 1988 za posebne uspehe pri razvijanju in krepitvi uresničevanja samoupravljanja v praksi:

- 5 nagrad
- 10 priznanj.

Nagrade in priznanja podeljuje Mestni svet Zveze sindikatov Ljubljana vsako leto ob 27. juniju – dnevu samoupravljalcev Jugoslavije posameznikom, delovnim skupinam in organizacijam, ki so s svojim delom in zgledom v daljšem obdobju pomembno prispevali k učinkovitosti samoupravljanja v lastni sredini in širše.

Predlog za podelitev nagrade ali priznanja mora vsebovati poleg podatkov o kandidatu tudi opis dela, zaradi katerega je predlagan in podatke, ki so potrebni za vsestransko in objektivno presojo uspešnosti dela kandidata.

Kandidate za nagrade in priznanja lahko predlagajo osnovne organizacije Zveze sindikatov, občinski organi Zveze sindikatov in mestni svet Zveze sindikatov Ljubljana, samoupravni organi v organizacijah združenega dela, druge družbeno politične organizacije, družbene organizacije ali strokovna društva.

Predlog za nagrade in priznanja pošljite do 22. aprila 1988 na naslov:

Mestni svet Zveze sindikatov Ljubljana, Kopitarjeva 4 – Komisija za odlikovanja in priznanja – za podelitev nagrad in priznanj za izjemne dosežke pri razvijanju in krepitvi samoupravljanja.

Vse podrobne informacije daje tajništvo mestnega sveta Zveze sindikatov Ljubljana, telefon 216 – 280 ali 216 – 255.

● Neizpodbitna je resnica, da je gradbenikov preveč (nekateri podatki kažejo, da jih je, glede na razpoložljiva dela, celo več kot 30 odstotkov preveč) in se zato vsi krčevito borijo za vsak objekt. Tako prihaja do nelojalne konkurence, kar spretno izkoriščajo investitorji ter od izvajalcev zahtevajo vse več bonitet v obliki kreditiranja, tudi do 30 odstotkov, sovlaganja, fiksnih cen itd. Zato so največkrat dela prevzeta pod realno ceno, kar seveda gre v breme nizkih osebnih dohodkov gradbenih delavcev in v škodo njihovega osebnega in družbenega standarda.